

Έλληνας ή Ρωμιός;

Ερώτηση: Έλληνας ή Ρωμιός;

Απάντηση: Έλληνας.

Ερώτηση: Έτσι απλά;

Απάντηση: Ναι. Στο χέρι σας είναι να το κάνετε πιο πολύπλοκο, αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο, ή οπουδήποτε αλλού. Αναλύσεις επί αναλύσεων και αντιπαράθεση πλήθους ιστορικών πηγών, που αρχικά θα επιφέρουν την σύγχυση, αλλά στο τέλος, μάλλον θα δώσετε εσείς οι ίδιοι αυτή την απάντηση στον εαυτό σας.

Ερώτηση: Και Έλληνας και Ρωμιός δεν γίνεται;

Απάντηση: Όχι. Την εποχή του Βυζαντίου και με την επικράτηση του Χριστιανισμού, ο όρος «Έλληνας» είχε εξοστρακιστεί με ποινή θανάτου και ο όρος «Ρωμιός», στην ουσία επιβλήθηκε με (αν)«ορθόδοξους» τρόπους, ενώ δεν έχει ελληνικές καταβολές.

Ερώτηση: Γιατί;

Απάντηση: Γιατί η ονομασία «Ρωμιός», είναι παραφθορά του όρου «Ρωμαίος», δηλαδή ο κάτοικος της Ρωμανίας, δηλαδή της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, δηλαδή αυτού που γνωρίζουμε σήμερα ως Βυζαντινή Αυτοκρατορία, η οποία δημιουργήθηκε ως συνέχεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, από μη Έλληνες, με πρωτεύουσα την Νέα Ρώμη, δηλαδή την Κωνσταντινούπολη.

Ερώτηση: Και τι σημαίνει αυτό;

Απάντηση: Ο όρος «Ρωμιός» (Ρωμαίος) σήμαινε αρχικά οποιονδήποτε ελεύθερο πολίτη κατοικούσε στα όρια της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ανεξαρτήτως εθνικής προέλευσης και θρησκείας. Αργότερα ο όρος ταυτίστηκε με το κυρίαρχο στοιχείο της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, τους Έλληνες χριστιανούς.

Ερώτηση: Και τι δήλωνε τότε ο όρος «Έλληνας»;

Απάντηση: Με την επικράτηση του Χριστιανισμού και με την «ευγενική» συνδρομή της Εκκλησίας (οι ηγέτες της οποίας, στην πλειοψηφία τους δεν ήταν Έλληνες), «Έλληνας» ονομάζονταν ο μη χριστιανός «Ρωμιός» και κατ' επέκτασιν ο αλλόφυλος κι αλλόθρησκος παγανιστής. Ας θυμίσουμε εδώ, ότι πέρα απ' τους

διωγμούς που υπέστησαν οι Έλληνες («εθνικούς» τους αποκαλούσαν οι χριστιανοί) από τους ομοεθνείς τους, ισχυρότατο καταστροφικό πλήγμα δέχτηκε και η πολιτιστική μας κληρονομιά (υλική και πνευματική) από τα θρησκευτικά ιερατεία της εποχής. Κι αξίζει βέβαια να σημειωθεί, ότι υπήρχαν ακόμα κι απαγορεύσεις στο να δίνονται ελληνικά ονόματα στα παιδιά των χριστιανών του Βυζαντίου. Κι όλα αυτά στο όνομα της θρησκείας που ευαγγελίζεται την «αγάπη».

Ερώτηση: Όποιος ήταν «Έλληνας», δεν μπορούσε να είναι χριστιανός και το αντίστροφο;

Απάντηση: Αυτή την απορία, μας την λύνει αργότερα ο «Άγιος» (με την βούλα του Πατριαρχείου) Κοσμάς ο Αιτωλός: «...με την χάρη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και Θεού, **δεν είσθενε Έλληνες** (δηλ. ειδωλολάτρες), **δεν είσθενε ασεβείς αιρετικοί άθεοι, αλλ' είσθενε ευσεβείς ορθόδοξοι Χριστιανοί**, πιστεύετε και είσθενε βαπτισμένοι εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος και είσθενε τέκνα και θυγατέρες του Χριστού μας...».

Ερώτηση: Δηλαδή ο όρος «Έλληνας» την εποχή του Βυζαντίου, είχε θρησκευτική σημασία κι όχι εθνική;

Απάντηση: Ακριβώς. Ο όρος «Έλληνας» ταυτίστηκε με την έννοια του ειδωλολάτρη, σε αντιδιαστολή με τον χριστιανό Έλληνα, τον «Ρωμιό». Οι χριστιανοί Έλληνες-Ρωμιοί μάλιστα, δεν αποδέχονταν να αποκαλούν εαυτούς «Έλληνες».

Ερώτηση: Έτσι από περιέργεια... Οι ξένοι πως αποκαλούσαν τότε τους κάτοικους της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας; Βυζαντινούς, ή Ρωμιούς;...

Απάντηση: Ο όρος «Βυζάντιο» και «Βυζαντινή Αυτοκρατορία» δεν υπήρχε τότε. Καθιερώθηκε, όταν πλέον αυτή είχε καταρρεύσει, από τον Γερμανό ιστορικό Ιερώνυμο Βολφ τον 16ο αιώνα. Οι δυτικοί, τους Βυζαντινούς τους ονόμαζαν Γραικούς (Graeci), δηλαδή Έλληνες και όχι Ρωμιούς ή Βυζαντινούς, τη χώρα τους Γραικία (Graecia) και όχι Ρωμανία ή Βυζάντιο, και τον αυτοκράτορα, Βασιλέα των Ελλήνων (Imperator Graecorum) και όχι Βασιλέα των Ρωμαίων (Imperator Romanorum).

Φυσικά, μπορεί να πει κάποιος, πως οι δυτικοί (και ειδικότερα οι Φράγκοι), αποκαλούσαν έτσι το Βυζάντιο για «σπάσιμο», καθώς θεωρούσαν εαυτούς ως συνεχιστές της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας κι όχι τους «γιαλαντζί Ρωμαίους» του Βυζαντίου. Ενδεχομένως έτσι είναι, αλλά η ιδιοτέλειά τους δεν στηρίχτηκε σε ένα ανύπαρκτο δεδομένο. Οι κάτοικοι του Βυζαντίου (οι Ρωμιοί ντε...) ήταν κατά ένα σημαντικό ποσοστό, εθνικά Έλληνες, είτε το αποδέχονταν είτε όχι, ενώ η ελληνική

γλώσσα ήταν η καθομιλουμένη.

Ερώτηση: Πως συνδέθηκε το Βυζάντιο, στην σύγχρονη ελληνική ιστορία με τον Ελληνισμό, που τόσο είχε υποτιμηθεί τότε;

Απάντηση: Ο όρος «Έλληνας», άρχισε δειλά-δειλά να χρησιμοποιείται ξανά στο Βυζάντιο, όταν είχε πάψει πια να αποτελεί «απειλή» και κυρίως όταν αυτό (το Βυζάντιο) άρχισε να κλονίζεται και να βρίσκεται στα «τελευταία» του. Το 1821, όταν οι «Ρουμ» (Ρωμιοί=έτσι αποκαλούσαν οι Τούρκοι τους χριστιανούς της άλλοτε Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και τότε Οθωμανικής) αποφάσισαν να επαναστατήσουν και ανέτρεξαν στις προγονικές ελληνικές ρίζες τους, θέλοντας να αποτινάξουν από πάνω τους τον μειωτικό αυτό χαρακτηρισμό, που σήμαινε πλέον τον υπόδουλο. Την βασική ευθύνη όμως για το «ελληνοχριστιανικό Βυζάντιο» που γνωρίζουν σήμερα οι Έλληνες (και αγνοούν οι ξένοι) φέρει ο «εθνικός ιστορικός» Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, ο οποίος τον 19ο αιώνα, μετά την απελευθέρωση απ' τους Τούρκους, γράφει ουσιαστικά κατ'έπιταγήν της Εκκλησίας, την «Ιστορία του ελληνικού έθνους». Κι ενώ στις υπόλοιπες περιόδους της ελληνικής ιστορίας, ο Παπαρρηγόπουλος είναι σχετικά αντικειμενικός, όταν φτάνει στο κεφάλαιο «Βυζάντιο», κάνει το άσπρο-μαύρο, τους Ρωμαιο-σλαβο-αρμένιους αυτοκράτορες του Βυζαντίου, Έλληνες και την ίδια την Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Ελληνική. Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι ο Τσεμίσκε ήταν ο εξελληνισμένος Ιωάννης Τσιμισκής, ή ότι ο Κωνσταντίν Ντράγκατς ήταν ο γνωστός Κωνσταντίνος Παλαιολόγος.

Ερώτηση: Τελικά αποτελεί το Βυζάντιο μέρος της ελληνικής ιστορίας;

Απάντηση: Φυσικά και αποτελεί. Ή για να το θέσουμε αλλιώς, ένα μέρος της ιστορίας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας έχει και ελληνική ταυτότητα. Το κατοικούσαν και Έλληνες (κι ως «μεταλλάχτηκαν» με τον ένα ή άλλο τρόπο σε «Ρωμιούς»), ελληνική ήταν η καθομιλουμένη γλώσσα και ελληνικός ο γραπτός λόγος από ένα σημείο και μετά.

Ερώτηση: Θα πρέπει να αισθάνομαι περήφανος αν με αποκαλούν σήμερα «Ρωμιό»;

Απάντηση: Καθόλου. Αν σε αποκαλέσουν Ρωμιό, να απαντήσεις «Ρωμιός είσαι και φαίνεσαι!». Ο Ρωμιός ταυτίζεται κατά κύριον λόγο με τον χριστιανό Έλληνα. Η έννοια «Έλληνας» όμως, είναι σίγουρα διαχρονική και πάνω από θρησκείες κι οποιαδήποτε άλλα «διακριτικά».